

Kohout Petr, Podstata člověka ve filosofické antropologii Maxe Schelera (bc.) Oponentský posudek

Práce se v kontextu v současnosti předkládaných prací jeví jako nadprůměrná. Níže uvedené kritické poznámky tedy nemají na celkově kladné hodnocení zásadní vliv, snad jen výhrada k přílišné autorově poplatnosti Mallově studii a celkově nízkému počtu použitých pramenů.

Kritické poznámky:

Student sice věnoval dosti místa narativu o Schelerově životě, ale to podstatné chybí, tj. že názory, o které se opírá, patří do období, kdy se názorově posunul zásadně jinam, a sice směrem od křesťanství k jakémusi snad procesualismu. To je patrné např. na s.10nn – jde o karikaturu křesťanské antropologie. Lépe by tedy bylo formulovat: Scheler ji takto v jistém období – po r. 1928 - vidí. Vyprávění o stvoření člověka je základem až křesťanské antropologie, kdežto ve sz antropologii nehraje významnější roli (jde o relativně velmi mladou literární vrstvu). Představa, že lidstvo pochází z jednoho páru, je snad fundamentalistickou naivní pozicí, nikoli základem křesťanské antropologie, kde je první pár a jeho hřích pojímán druhově, jak to také odpovídá mytologickému charakteru příběhu. Naproti tomu Ježíšův příběh je uveden do souvislosti s počátkem Bible až v historickém čase. Autor tak plete dohromady mytologické, historické, dogmatické (dvojí přirozenost v Kristu) a středověké anselmovské spekulativní soteriologické pojetí do zkratkovité či spíše zkratové formulace na pouhých čtyřech řádcích – takhle to zjednodušit nejde. Navíc celé toto vymezení je vágní, když i jiné směry jsou představovány křesťanskými mysliteli. Podobně antropologie homo faber se jeví jako podaná jednostranně naturalisticky a antiintelektualisticky. Student zde přebírá Schelerovy názory z druhé ruky, už schématicky zjednodušené a zřejmě je ještě dále významově posouvá. Bylo by bývalo metodologicky lepší, kdyby si byl nejprve formuloval vlastní názor na základě četby Schelerových prací a pak jej konzultoval s pojetím jiných autorů.

Výklad stupňů živého také jde sotva za to, co věděl už Aristoteles, Schelerova specifičnost se v bakalaureandově výkladu zde projevuje slabě – snad jen zmíněná Pavlovova psychologie, jak to nazývá jeden můj farník-psychiatr, jde nad tento rámeček. V práci z 21.století by recenzent očekával kritický odstup k zastaralým biologickým představám – nemají rostliny opravdu paměť a nejsou schopny reflexe? To už snad v 80. letech, kdy jsem se vzdělával ve středoškolské biologii, neplatilo. Je patrné, že chystaný projekt dialogu s biologickou antropologií bude opravdu užitečný.

Styl práce je typický spíše pro ústní výklad, někde za hranicí přijatelnosti („O co se jedná je dobře patrné na Schelerově příkladu...“ -s. 32), hrubá pravopisná chyba je jen jedna - ovšem hned v úvodním odstavci.

Jiné stylistické kuriozity např.:

s. 39 „rozdělení substancí... nenechává Schelera klidným“
tamt. - Schelerův postoj k tomu „nebyl dvakrát pozitivní“

V bakalářské práci by zřejmě neměly být antropomorphy jako „moudrá příroda dala člověku...“ (s.25)

Autor váhá se skloňováním Descart(es)ova jména - s.39 - Descarta – Descartesovo. s. 42 Descartovi, s. 43 Descartesovo

s. 43 – „pět pojetí, které ovlivnili evropské myšlení“

Abstrakt s. 45 – „Pokouším se ukázat“ – 1. pers. sg. neobvyklá v abstraktu

s. 7 – „přehabilitoval se“ – neobvyklý výraz (kalk k něm. Umhabilitation); podle Wolfharta Henckmanna se ostatně habilitoval až o rok později, než uvádí student. Také Schelerův odchod z Jeny měl skandálnější důvody, než student uvádí, ale to pro práci není podstatné.

Oponent si klade otázku, zda student skutečně četl citovaného Hammera a pokud ano, pak proč, když jej cituje jen v pozn. 90 a zde vcelku banální formulaci.

Práci doporučuji k obhajobě.

Domažlice o sv. Vavřinci a.D. MMIX

Jaroslav Vokoun